

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Богдан БУЯК

27 квітня 2023 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 025 МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО
при вступі для здобуття ступеня доктора філософії

ТЕРНОПІЛЬ-2023

Програма розглянута, схвалена і затверджена на засіданні кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва 10.01.2023 року, протокол № 5.

Завідувач кафедри
Гарант програми, кандидат мистецтвознавства,
професор кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва

Богдан Водяний

Богдан Водяний

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією із передумов підготовки висококваліфікованих фахівців третього освітньо-наукового рівня (доктор філософії) в Україні є реалізація системою вищої освіти України принципів єдиної Європейської зони вищої освіти.

Основним завданням підготовки фахівців музичного мистецтва третього освітньо-наукового рівня є формування вміння орієнтуватися в потоці мистецької навчальної і наукової інформації, критично її осмислювати, узагальнювати, систематизувати і застосовувати у практичній діяльності.

Фахове вступне випробування передбачає перевірку загальнотеоретичної підготовки вступників з основних музичних дисциплін.

До програми введені найважливіші загальнотеоретичні питання з історії музики та музичного виконавства, що передбачені навчальними планами зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Вступники під час проходження усного фахового випробування повинні виявити: розуміння теоретичних положень музикознавства; знання з історії розвитку музичного мистецтва та виконавських форм і жанрів; вільне володіння науковою термінологією у сфері музичного мистецтва.

Екзаменаційні питання

1. Основні напрямки розвитку середньовічної музичної культури. Українська церковна монодія.
2. Бароко в українській культурі XVII – першій половині XVIII ст. (творчість М. Дилецького та ін.).
3. Нові стильові тенденції в українській духовній та світській культурі другої половини XVIII ст. (на прикладі творчості М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя та ін.).
4. Національне Відродження в українській музичній культурі кінця XVIII – першій половині XIX ст. і особливості його прояву в музиці.
5. Зародження романтичного напрямку.
6. Роль М. Лисенка в українській музичній культурі: оновлення жанрової системи та стильові інновації.
7. Проблема композитор і фольклор в українській культурі XIX – початку XX ст.
8. Нові стильові тенденції у розвитку українського музичного мистецтва кінця XIX – початку XX ст. (творчість М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Степового, С. Людкевича).
9. Становлення національного симфонізму як важливий чинник формування української культурної ідентичності. Творча особистість Б. М. Лятошинського.
10. Новий погляд на український музичний фольклор та шляхи його перетворення у творчості Є. Станковича, Л. Дичко, М. Скорика.
11. Міфологія як культурний концепт у музичному мистецтві другої половини XIX століття.
12. Сучасні підходи до розуміння спадщини І. С. Баха. Особливості індивідуального прочитання композитором традицій барокової музичної культури.
13. Оперний театр у культурі Просвітництва: оперна творчість В. А. Моцарта.
14. Л. Ван Бетховен у світовій культурі минулого та сучасності: огляд наукових концепцій творчості митця.
15. Історія та сучасність в романтичних оперних концепціях М. Мусоргського та Р. Вагнера.
16. Трагічне як модус оперної та симфонічної культури кінця XIX століття на прикладі творчості П. І. Чайковського.
17. Еміграція митця-музиканта як культурне явище (на прикладі творчих біографій С. В. Рахманінова та І. Стравинського).
18. Експресіонізм як важливе явище музичної культури першої половини XX століття: витоки, філософська платформа, головні естетичні принципи, ідейно-художня спрямованість проблематики творів.
19. Нововіденська музична школа: спільні та індивідуальні творчі пошуки А. Шенберга, А. Берга, А. Веберна.
20. Стильові параметри музичної творчості: композитор і виконавець.
21. Формування музично-виконавської версії твору.
22. Типи музичної інтерпретації.
23. Типологія музично-виконавських індивідуальностей.
24. Феномен виконавства у різних видах мистецтва: спільні та відмінні риси.
25. Загальні риси музично-виконавської стилістики доби бароко.
26. Фактори оновлення музичного виконавства у добу класицизму.

27. Естетика романтизму та музичне виконавство XIX століття.
28. Проблема протистояння віртуозності та віртуозництва у музичному виконавстві.
29. Характеристика основних українських виконавських шкіл в XX на початку XXI століть.
30. Питання з проблем теорії та історії музичного мистецтва, що пов'язані з темою майбутньої дисертації

Література:

1. Андросова Д. В. Стиль фортепіанних композицій А. Шенберга и А. Берга у контексті естетики експресіонізму [Електронний ресурс] / Д. В. Андросова // Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2013. Вип. 1. С. 150-155. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mvkfm_2013_1\(1\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mvkfm_2013_1(1)_26)
2. Гайдучик Д. Синтез народнопісенних та церковно-монодичних витоків у духовних циклах Кирила Стеценка // *Українське музикознавство*. 2013. Вип. 39. С. 164-193.
3. Горенко Л. І. Українська музична культура другої половини XVIII – початку XIX ст. та ідеї Просвітництва // *Теоретичні питання культури, освіти та виховання*. 2010. № 42. С. 27-33.
4. Грабовський Л. О. Борис Лятошинський як симфоніст-романтик (дискусійні думки) // *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2015. № 2. С. 3-8.
5. Грачова О. Модерністські аспекти формування української музичної культури // *Вісник КНУКіМ*. Сер. : Соціальні комунікації. 2013. Вип. 2. С. 123-129.
6. Жаркова В. Мадригали Клаудіо Монтеверді як феномен музичної культури XVII століття // *Мистецтвознавство України: зб. наук. пр. / Нац. акад. мистец. України, Інст пробл. сучас. мистец. К. : Музична Україна, 2012. Вип.12. С.91-96*
7. Карпенко О. О. Філософські виміри ідеї абсолютної музики у Ріхарда Вагнера // *Гілея: науковий вісник*. 2016. Вип. 115. С. 144-147.
8. Карчова Ю. І. Історична еволюція форм побутування пісенного фольклору в українській музичній культурі XIX - XX століть // *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* . Мистецтвознавство. Архітектура. 2011. № 3. С. 175-179.
9. Качмар М. До питання теоретичного аналізу української церковної монодії (на прикладі величання "Архангельський глас") // *Студії мистецтвознавчі*. 2014. Число 1. С. 29-34.
10. Кияновська Л. О. Мирослав Скорик: творчий портрет композитора в дзеркалі епохи Л. : Сполом, 1998. 207 с.
11. Кияновська Л. О. Українська музична культура: навч. посіб. Л. : Тріада плюс, 2009. 356 с.: іл.
12. Коляда І. Микола Лисенко / І. Коляда, Ю. Коляда, С. Вергун. Харків : ПЕТ, 2015. 126 с.
13. Коновалова І. Ю. Жанрово-семантична еволюція хорової фольклорної обробки в українській музиці першої половини XX ст. // *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* . Мистецтвознавство. Архітектура. 2009. № 1. С. 63-70.
14. Корній Л. П. Тарас Шевченко і Микола Лисенко: націокультурні та музично-стильові рефлексії // *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2014. № 1. С. 15-25.
15. Корній Л., Сютя Б. Українська музична культура. Погляд крізь віки. К.: Музична Україна, 2014. 589 с.
16. Кутасевич А. Актуальні питання дослідження духовно-музичних спадщин Степана Дегтярьова й Артема Веделя // *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики*

освіти. 2013. Вип. 38. С. 208-220.

17. Лісецький С. Й. Видатні представники українського музичного бароко (творчі досягнення С. Пекалицького і М. Дилецького) // *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2015. № 1. С. 112-117.

18. Лісецький С. Й. Стильові тенденції "неокласицизм" і "неофольклоризм" у музиці М. Скорика // *Культура і сучасність*. 2016. № 1. С. 92-97.

19. Немкович О. М. Перші шевченкознавчі розвідки Станіслава Людкевича в контексті української культури кінця ХІХ – початку ХХІ століть // *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2014. № 1. С. 51-60.

20. Скворцова Н. Специфіка втілення голосінь весільно-обрядового циклу у творчості сучасних українських композиторів (на прикладі творів М. Скорика та О. Козаренка) // *Київське музикознавство*. 2013. Вип. 46. С. 116-120.

21. Тилик І. В. Релігійно-містичні аспекти творчості А. Веделя // *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія : Філологічні науки. 2015. Вип. 225. С. 91-100.

22. Українське бароко та європейський контекст: архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика / Ін-т мистецтвознав., фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського; відп. ред. редкол. О. К. Федорук. К. : Наукова думка, 1991. 256 с.: іл.

23. Ярмо М. Сучасна методологічна модель інтерпретації персоніфікованого внеску визначних композиторів межі ХІХ-ХХ століть у формування національної самосвідомості української музичної культури // *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*. 2011. Вип. 11. С. 270-274.

Структура і зміст іспиту, форма проведення.

Іспит відбувається в усній формі на основі білетів, затверджених головою приймальної комісії. Білет складається з трьох питань з різних галузей музикознавства.

Час на підготовку – 60 хв.

Критерії оцінювання

Оцінка за 200-бальною шкалою	Критерії
90-100	Вступник виявляє міцні й глибокі знання з музичного мистецтва; чітко викладає матеріал, використовуючи наукову термінологію, з використанням міжпредметних зв'язків; самостійно аналізує і розкриває закономірності розвитку музичних жанрів та форм виконавства; уміє виокремити проблему і визначити шляхи її розв'язання; добре ознайомлений з музикознавчою літературою; вільно володіє методикою аналізу музичних творів та робить самостійні обґрунтовані висновки.
76-89	Вступник в цілому відтворює навчальний матеріал та відповідає на поставлені запитання, допускаючи незначні помилки у трактуванні наукових термінів при поясненні окремих мистецьких явищ; з допомогою аналізує і розкриває закономірності розвитку музичних жанрів та форм виконавства; виправляє власні помилки; ознайомлений з музикознавчою літературою; володіє методикою аналізу музичних творів, але допускає деякі неточності в обґрунтуванні висновків.
61-75	Вступник розкриває питання навчального матеріалу, допускаючи у відповідях неточності; виявляє здатність виправляти допущені помилки; проводить аналіз музичних творів, користуючись алгоритмом; неповно розкриває закономірності розвитку музичних жанрів та форм виконавства; ознайомлений з музикознавчою літературою; нечітко формулює висновки.
41-60	Вступник неповно відтворює навчальний матеріал, частково дотримується логіки його викладу; відповідає лише на окремі запитання; допускає помилки у відповідях та термінології; частково ознайомлений з основною музикознавчою літературою, знає частину програмного теоретичного матеріалу, але не може застосувати його на практиці
24-40	Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, дає визначення окремих музикознавчих понять, дає неповну характеристику мистецьких явищ; неправильно трактує окремі положення, допускаючи помилки у термінології; погано орієнтується у музикознавчій літературі.
0-23	Вступник з допомогою викладача або з використанням літератури відтворює незначну частину навчального матеріалу, дає неточні визначення окремих музичних жанрів та форм виконавства, у відповідях допускає суттєві помилки, не має достатніх теоретичних знань та практичних вмінь; не ознайомлений з музикознавчою літературою.